

Dosya Analiz / 25

S 400'LER Mİ? ABD'nin EKSEN KAYMASI MI? 2

Önceki yazımızda, Yalta Konferansından sonra kurulan soğuk savaş düzeninin yıkılmakta olduğundan ama henüz yeni bir düzen kurulamadığından bahsetmiştik. Yeni küresel düzen arayışlarına, ABD, Rusya ve Çin eksenine işaret etmiş, adalet eksenli yeni bir düzen ihtiyacına değinip bırakmıştık.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL'ün konuyla ilgili değerlendirmesini sunuyoruz...

Bu genel değerlendirmelerden sonra kaldığımız yerden devam edebilir, Türkiye'ye, Türkiye'nin güvenlik ihtiyacına geçebiliriz.

Türkiye'nin güvenlik ihtiyacı

Birinci Dünya Savaşıyla topraklarının önemli bir kısmını kaybeden Osmanlı Devleti sonrasında kurulan Türkiye Cumhuriyeti, daha sınırlı bir coğrafyada da olsa varlığını sürdürebilmişti. Sovyetler Birliği'nin, 1940'lardaki açık denizlere inme siyasetine paralel olarak Türkiye'den açıkça boğazlara yönelik talebi sonrasında, Türkiye daha fazla Batı bloku ile birlikte hareket etmeye başladı. 1952 yılında NATO üyesi oldu. Batı bloğunun Rusya'yı çevreleme politikası bağlamında Türkiye üzerine düşeni yaptı. NATO da, kendisini açıkça tehdit eden SSCB'ye karşı, Türkiye'nin güvenlik ihtiyacına katkı sağladı.

Yukarıda genel çerçevesi çizilen Soğuk Savaş sonrasında ise, Rusya Batı için 1. Öncelikli tehdit olmaktan çıktı. Türkiye Batı bloğunun içerisinde, NATO üyesi bir ülke olarak üzerine düşeni yapmaya devam etmektedir. Buna karşılık artık Batılı ülkelerden benzer bir yaklaşımı görmemektedir. Türkiye, milyonlarca Suriyeli mülteciye ev sahipliği yaparak, Batı demokrasisine ve

istikrarına katkı sağlamakta, Batılı ülkelerin daha fazla Faşizmin ve Nazizmin kucağına düşmesini engellemektedir. Buna karşılık Türkiye Suriye kaynaklı güvenlik tehditleri karşısında yapayalnız bırakılmıştır. Hatta bunun da ötesinde, Türkiye, halihazırda NATO üyesi olmasına rağmen, özellikle ABD merkezli politikaların açık tehdidi altındadır. İhtiyaç duyduğu Patriotları satın alma isteği, ABD tarafından reddedildiği gibi, savaşın ortasında, ABD ve Almanya tarafından getirilen patriotlar da geri çekilmiştir.

Diğer taraftan, Terör örgütü olarak bilinen Türkiye'nin, 50 bin insanını kaybetmesine neden olan, on yıllardır mücadele ettiği PKK ve bu örgütün Suriye kolu PYD ile ABD'nin işbirliği içinde olması, Türkiye tarafından haklı olarak hiçbir şekilde kabul edilemez olarak görülmekte ve sınırlarında bir terör devleti kurulma çabası olarak değerlendirilmektedir. PYD terör örgütünün, 7 bin tırla taşınan askeri donanıyla güçlendirilmesine Türkiye tarafından en ağır bir biçimde tepki konmaktadır.

Türkiye'nin güvenlik ihtiyacı görmezden gelinip kendini savunması için gerekli donanım verilmezken, Türkiye'nin kendini savunmak için Rusya, Çin ve diğer ülkelerle işbirliği yapması kaçınılmazdır. İktidarda hangi parti olursa olsun, ülkesinin geleceğini düşünen hiçbir parti, ülkesini savunmak için Batılı ülkelerden destek bulamadığında, çözümsüz bir şekilde, alternatif arayışı içinde olmaksızın oturup beklemeyi düşünemez. Türkiye'ye yönelik böyle bir beklentiye girmek safdillikle değilse, Türkiye'yi daha fazla zor durumda bırakma çabası ile açıklanabilir.

ABD'nin Eksen Kayması

Bugün Almanya, Japonya, Güney Kore gibi ülkeler hala ABD'nin güvenlik şemsiyesi içindedirler. ABD'nin sağladığı bu şemsiye içinde istikrar ve büyümelerini sürdürüyorlar. Türkiye'ye de soğuk savaş döneminde böyle bir şemsiye sağlanmıştı. Ama gelinen noktada, soğuk savaş sonrasında bırakın Türkiye'ye güvenlik şemsiyesi sağlanmasını, Türkiye'nin güvenliği açıkça tehdit edilmektedir. (Doğu Akdeniz'deki Türkiye karşıtı politikalar, Suriye krizi, FETÖ, S 400, F 35'den Türkiye'nin dışlanması..)

Türkiye Batı ekseninde NATO'da on yıllardır üzerine düşeni fazlası ile yapmış, aldığından çok daha fazlasını vermiş bir ülkedir. Bugün de Türkiye'nin tutumunda bir değişiklik yoktur. Bu nedenle, son yıllarda Batılı ve Batıcı aydınların ısrarla vurguladıklarının aksine, bir eksen kayması Türkiye için değil, genelde Batı, daha özeldir ise ABD için söz konusudur.

ABD'deki eksen kayması sadece Türkiye'ye yönelik de değildir. ABD'nin komşu ülkeleri Meksika, Kanada, AB ülkeleri de bu eksen kaymasının sonuçları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Keza İran, Kuzey Kore, Latin Amerika Ülkeleri, Rusya ve Çin ile girilen gerginlikler de bu bağlamda değerlendirilebilir.

ABD'deki eksen kaymasının nedenleri başka bir çalışmanın konusu olabilir. Bu nedenler, sadece soğuk savaş sonrası değişen öncelikler arasında değil, küreselleşme süreçlerinden ABD'nin ve Batılı ülkelerin yeterince kazançlı çıkamaması, bu nedenle ABD'nin küresel liderliğini kaybedeceği korkusuyla, eskiden liderlik ettiği ilkeli açıklık ve rekabet politikalarının tam tersi politikaları ilkesizce izlenmesinde aranabilir.

Nato ve ABD arasındaki tutum farklılığı

ABD Savunma Bakan Vekili Patrick Shanahan, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'a gönderdiği mektubunda, Türkiye'nin Rusya'dan S-400 savunma sistemini almasının ABD ve NATO ile işbirliğinin zedeleneceğini, savunma sektörü ve ekonomik hedeflerinin, büyümenin ve uluslararası ticaretin bu durumdan zarar göreceğini ifade ettiği medyada yer aldı. Shanahan "Türkiye'nin S-400 teslimatını gerçekleştirmesi halinde F-35'leri alamayacağını da ifade ettiği belirtilmektedir.

Tek başına bu mektup bile Türkiye'nin kendi güvenlik ihtiyacını hiçbir eksene havale edemeyeceğinin göstergesidir. Daha önce pek çok ülkenin içinde yer aldığı ve ortaklaşa üretme kararı aldığı F-35'lerden, Türkiye, tek taraflı olarak çıkarılmayla tehdit edilmektedir.

Shanahan'ın ifade ettiği belirtilen S 400'lerin alınmasından, Türkiye'nin NATO ile ilişkilerinin de zarar göreceğinin doğru olmadığı ise, Türkiye ziyareti sırasında bizzat NATO genel sekteri tarafından belirtilmişti. Genel Sekreter Jens Stoltenberg, NATO üyesi ülkelerin kendilerini savunma hakkı bulunduğunu ifade etmişti.

Sonuç olarak, Türkiye Batılı ülkeler ve ABD ile karşılaştırıldığında belki en az tutum değiştiren ülkedir. Türkiye tarihsel ittifaklarını sona erdirecek bir arayış içinde de değildir. Tutum değişikliği ya da eksen kayması, Türkiye'nin güvenliğini hiçe sayan, terör örgütleri ile işbirliği yaparak sınırında bir terör devleti oluşturmak isteyen bazı Batılı ülkelerde ve özellikle ABD'dedir. Soğuk savaş dönemi ile kıyaslandığında, Batıdaki bu açık eksen kayması ortada iken, Türkiye S 400 ya da benzeri araçlarla kendi güvenliğini sağlama çabasından ne adına ve neden vazgeçsin?

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL'ün konuyla ilgili değerlendirmesini sunduk...